

ENERJİ PİYASASI DÜZENLEME KURUMU

**PETROL VE LPG PİYASASI
FİYATLANDIRMA
RAPORU**

Haziran 2022

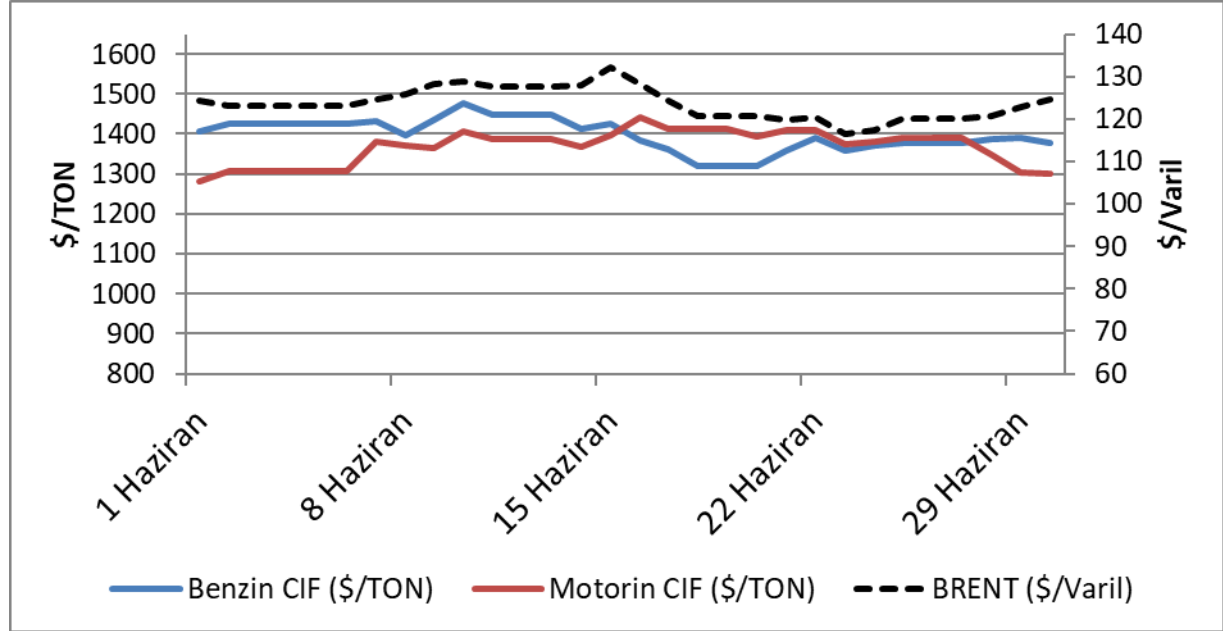
A. PETROL PİYASASI

1. Haziran Ayında Uluslararası Piyasalarda ve Türkiye’de Ürün Fiyatlarının Seyri

1.1. Uluslararası Piyasalar

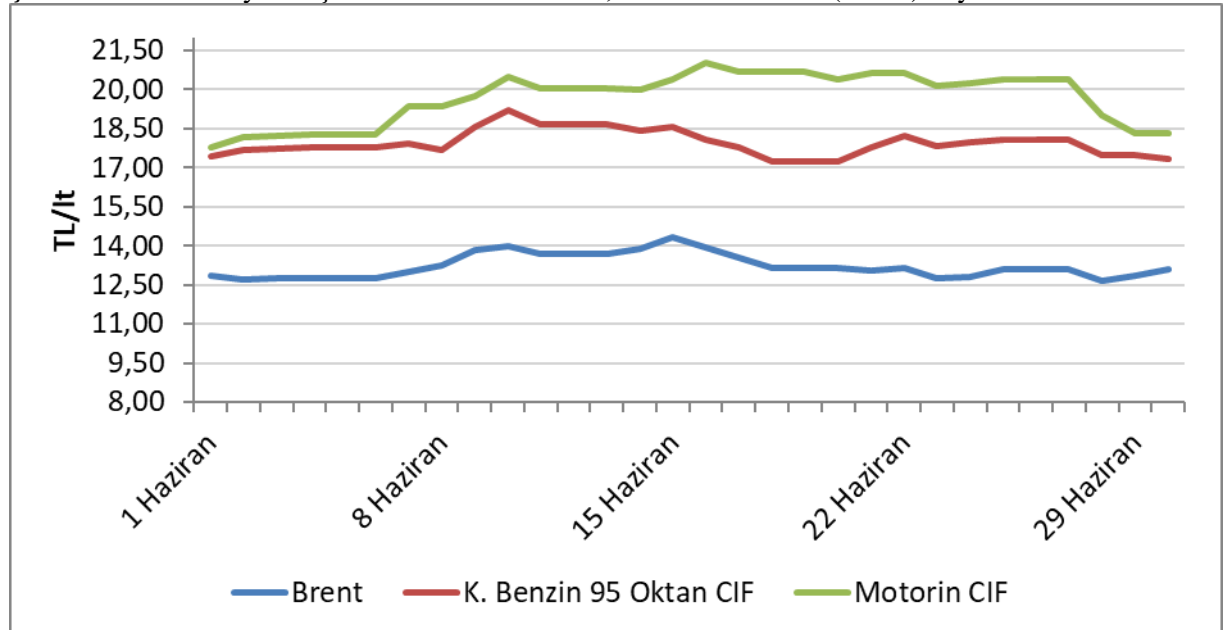
Ülkemizin takip ettiği Platts European Market Scan’da, CIF MED (Genova/Lavera) başlığı altında, benzin ve motorin ürünleri ile Brent tipi ham petrol (Dated-Brent) için yayımlanan fiyatlar Şekil-1’de sunulmuştur.

Şekil-1: Haziran Ayı Kurşunsuz Benzin 95 Oktan, Motorin ve Brent (Dated) Seyri-1

Söz konusu veriler TL/lt’ye çevrilerek Şekil-2’de sunulmuştur.

Şekil-2: Haziran Ayı Kurşunsuz Benzin 95 Oktan, Motorin ve Brent (Dated) Seyri-2

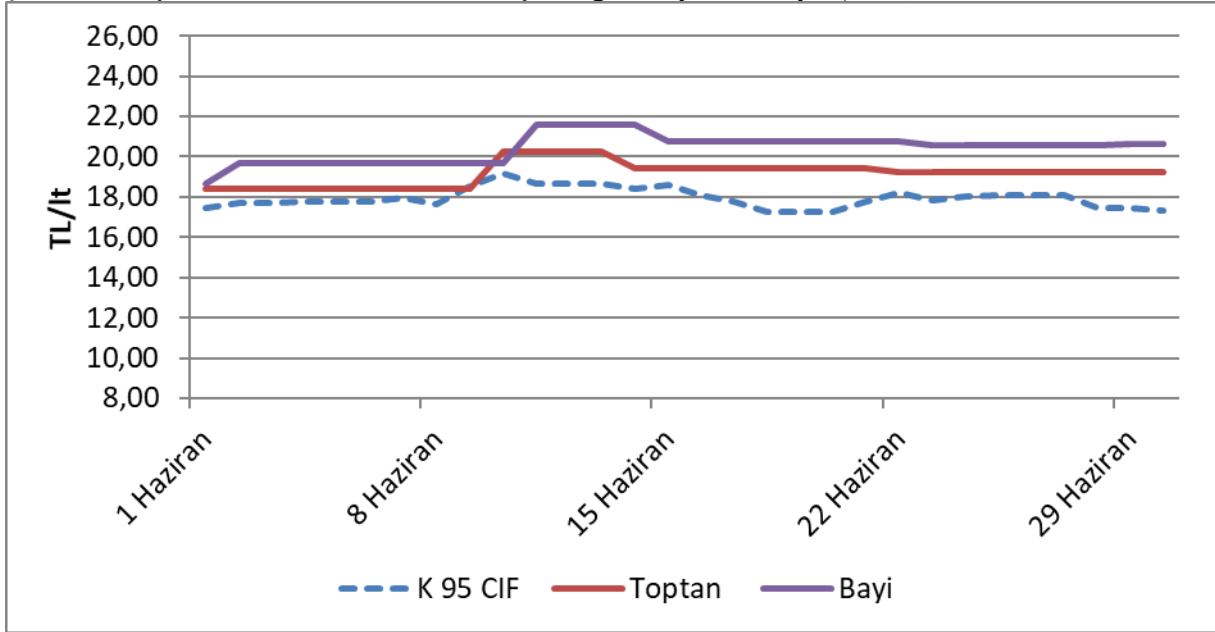

Şekil-2’den anlaşılacağı üzere, benzin ve motorin ürün fiyatlarında uluslararası piyasada Haziran ayının başında genel olarak yükseliş göstermekle birlikte ay sonuna doğru düşüş seyri izlediği, Brent petrol fiyatı ay içinde yükselişlerle beraber ortalama 123 dolar civarında gerçekleştiği görülmektedir.

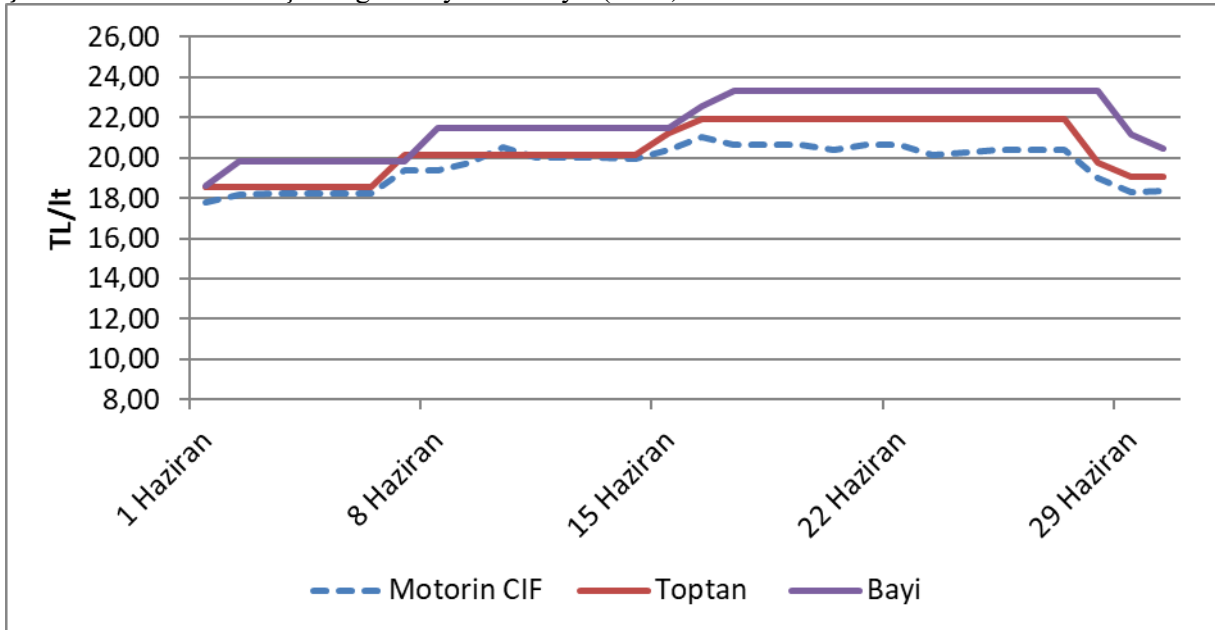
Türkiye

Ülkemizin takip ettiği Platts European Market Scan'da fiyatlar, günlük olarak yayımlanmakta iken, ülkemizde fiyatlar günlük güncellenmemekte olup söz konusu fiyatlardaki değişiklikler Dolar/TL kurundaki değişimler de dikkate alınarak belli bir metodolojiye göre nihai fiyatlara yansıtılmaktadır. Bu çerçevede, yurt içi kurşunsuz benzin 95 oktan ve motorinin vergisiz fiyatlarının Haziran ayındaki seyri Şekil-3 ve Şekil-4'te sunulmuştur.

Şekil-3: Kurşunsuz Benzin 95 Oktan Yurt İçi Vergisiz Fiyatının Seyri (TL/lt)

Şekil-4: Motorinin Yurt İçi Vergisiz Fiyatının Seyri (TL/lt)

Haziran ayı boyunca uluslararası piyasalardaki fiyatlara bağlı olarak kurşunsuz benzin 95 oktan ve motorinin fiyatları ülkemizde değişim göstermiş ve vergisiz bayi satış fiyatı ortalaması 95 oktan kurşunsuz benzin için 20,44 TL/lt ve motorinin için 21,79 TL/lt olarak gerçekleşmiştir.

2. Haziran Ayı Benzin ve Motorin Fiyat Oluşumu (İstanbul Avrupa Yakası)

Bu bölümde, gösterge niteliğinde olması açısından, İstanbul Avrupa Yakasında oluşan benzin ve motorinin vergili fiyatlarının Haziran ayı boyunca nasıl seyrettiği ve nihai fiyat içerisindeki paylarının dağılımı incelenmektedir.

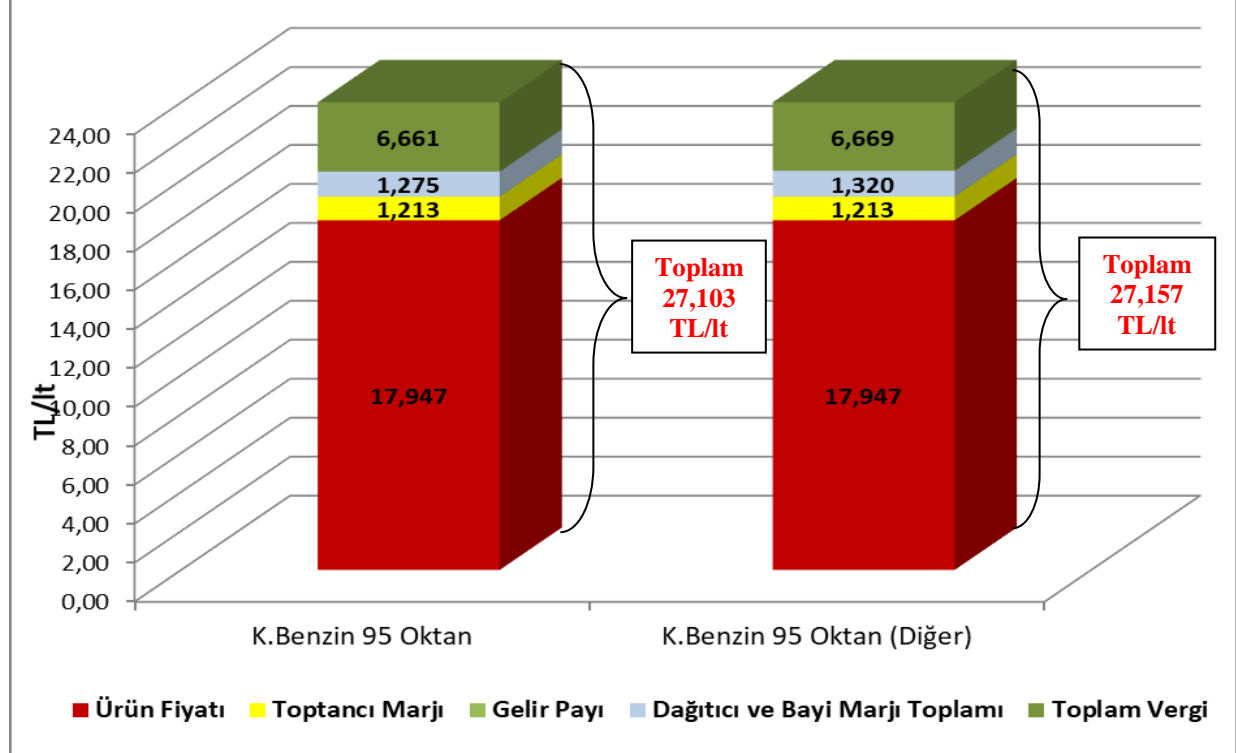
2.1 Benzin Türleri Fiyat Oluşumu (İstanbul Avrupa Yakası – Bir Litre)

Hâlihazırda resmi olarak tanımlı benzin türleri “Kurşunsuz Benzin 95 Oktan”, “Kurşunsuz Benzin 95 Oktan (E10)”, “Kurşunsuz Benzin 98 Oktan” ve “Kurşunsuz Benzin 98 Oktan (E10)” olmak üzere dört adettir. Ancak, bu ürünlerden sadece 95 oktan kurşunsuz benzin akaryakıt istasyonlarında yaygın olarak satılmakta, bu ürün de standart ve farklılaştırılmış olmak üzere tüketiciye iki farklı şekilde sunulmaktadır. Bu ürünlerin İstanbul Avrupa yakası için pay dağılımı Tablo-1’de ve Şekil-5’te yer almaktadır.

Tablo-1: Benzin Türleri Fiyat Oluşumu (TL/lt)

Ay	Ürün	Ürün Fiyatı	Toptancı Marjı	Gelir Payı	Dağıtıcı ve Bayi Marjı Toplamı	Toplam Vergi	Nihai Satış Fiyatı
Haziran	K.Benzin 95 Oktan	17,947	1,213	0,00716	1,275	6,661	27,103
	K.Benzin 95 Oktan (Diğer)	17,947	1,213	0,00716	1,320	6,669	27,157
Mayıs	K.Benzin 95 Oktan	14,568	0,269	0,00716	1,323	5,929	22,097
	K.Benzin 95 Oktan (Diğer)	14,568	0,269	0,00716	1,388	5,903	22,135

Şekil-5: Yurt İçi Benzin Türleri Fiyat Oluşumu

Tablo-1 ve Şekil-5 incelendiğinde, Haziran ayında ortalama olarak 27,103 TL/lt düzeyindeki 95 oktan kurşunsuz benzin nihai litre fiyatının %24,60’lık kısmının vergi ve gelir payı, %66,22’lik kısmının ürün maliyeti ve %9,18’lik kısmının ise piyasada faaliyet gösteren şirketlerin brüt kâr marjından oluştuğu görülmektedir.

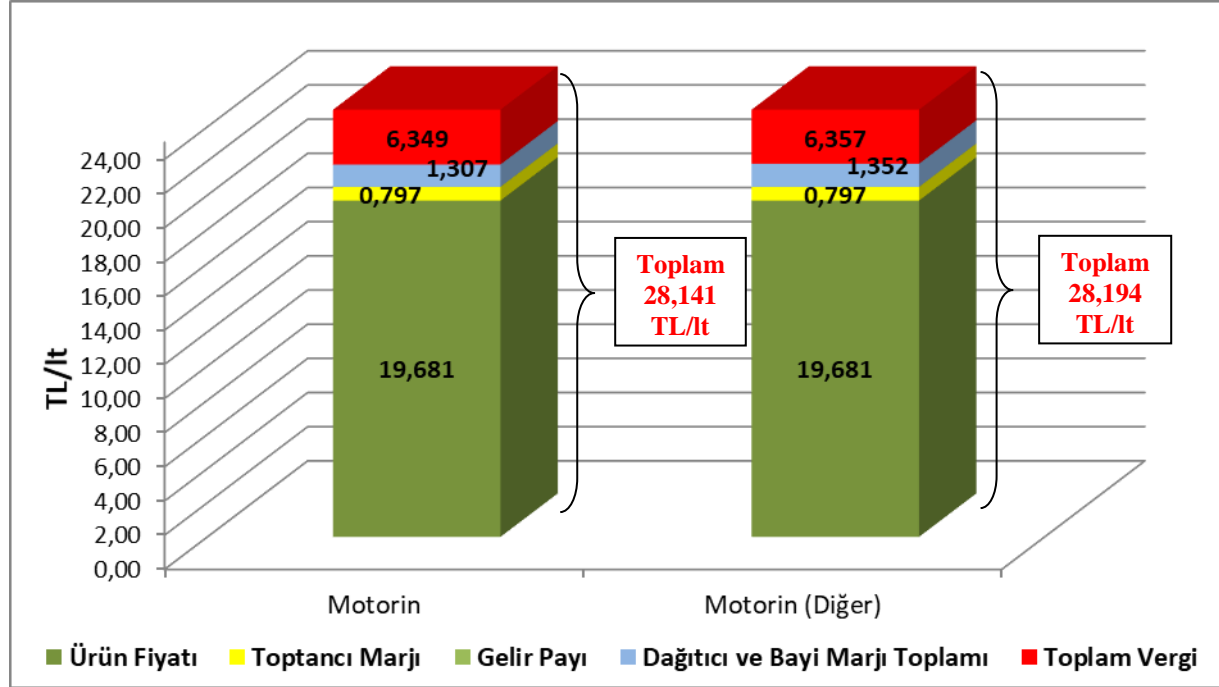
2.2 Motorin Türleri Fiyat Oluşumu (İstanbul Avrupa Yakası – Bir Litre)

Hâlihazırda resmi olarak tanımlı tek motorin türü bulunmaktadır. Akaryakıt istasyonlarında farklı ticari isimlerle satılan motorin türlerinin tamamı halk arasında “Eurodizel” olarak da bilinen kükürt miktarı 10 ppm olan motorindir. Uygulamada ise akaryakıt istasyonlarında ikisi de aynı standartları taşıyan normal motorin ve farklılaştırılmış motorin olmak üzere iki motorin türü bulunmakta olup, bu ürünlerin İstanbul Avrupa yakası için pay dağılımı Tablo-2’de ve Şekil-6’da yer almaktadır.

Tablo-2: Yurt İçi Motorin Türleri Fiyat Oluşumu (TL/lit)

Ay	Ürün	Ürün Fiyatı	Toptancı Marjı	Gelir Payı	Dağıtıcı ve Bayi Marjı Toplamı	Toplam Vergi	Toplam Satış Fiyatı
Haziran	Motorin	19,681	0,797	0,00716	1,307	6,349	28,141
	Motorin (Diğer)	19,681	0,797	0,00716	1,352	6,357	28,194
Mayıs	Motorin	15,171	0,392	0,00716	1,299	5,462	22,332
	Motorin (Diğer)	15,171	0,392	0,00716	1,362	5,474	22,407

Şekil-6: Yurt İçi Motorin Türleri Fiyat Oluşumu

Tablo-2 ve Şekil-6 incelendiğinde, Haziran ayında ortalama olarak 28,141 TL/lit düzeyindeki motorin nihai litre fiyatının %22,59’luk kısmının vergi ve gelir payı, %69,94’lük kısmının ürün maliyeti, %7,48 ‘lik kısmının ise piyasada faaliyet gösteren şirketlerin brüt kâr marjından oluştuğu görülmektedir.

3. AB ve Türkiye Haziran Ayı Kurşunsuz Benzin 95 Oktan Fiyat Karşılaştırması

5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununun 10 uncu maddesinin onbirinci fıkrası "*Rafinerici ve dağıtıcı lisansı kapsamında yapılan piyasa faaliyetlerine ilişkin fiyatlar, en yakın erişilebilir dünya serbest piyasa oluşumu dikkate alınarak, lisans sahipleri tarafından hazırlanan tavan fiyatlar olarak Kuruma bildirilir.*" hükmünü haiz olup, söz konusu düzenlemeler çerçevesinde akaryakıt fiyatları Kurumumuz tarafından takip edilmektedir. Öte yandan, akaryakıt ürünlerine uygulanan vergi miktarları Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenmektedir. Haziran ayında Türkiye ve AB ülkelerinde kurşunsuz benzin 95 oktanın ortalama vergisiz ve vergili fiyatları ile litre başına alınan ve büyükten küçüğe sıralanmış vergi oranları Tablo-3'te yer almaktadır. Vergisiz fiyatların bileşenleri; ürün fiyatı, toptancı marjı, dağıtıcı marjı ve bayi marjıdır.

Tablo-3: Türkiye-AB Ülkeleri Haziran Ayı Kurşunsuz Benzin 95 Oktan Fiyat Karşılaştırması

Ülke	Vergisiz Fiyatlar (TL/LT)	Vergili Fiyatlar (TL/LT)	Vergi Oranı (%)
Malta	10,52	24,04	56,25
Fransa	19,18	37,90	49,40
Yunanistan	21,85	43,01	49,20
Finlandiya	23,67	45,42	47,89
Danimarka	24,27	44,44	45,37
Slovakya	18,62	34,05	45,31
Hollanda	23,14	42,30	45,30
Slovenya	15,64	28,20	44,52
Estonya	21,85	38,34	43,01
Hırvatistan	18,95	33,11	42,76
Letonya	21,52	37,41	42,48
İtalya	21,17	36,30	41,68
Almanya	20,72	35,48	41,59
İrlanda	22,27	38,12	41,58
AB 27 Ortalaması	21,31	36,40	41,45
Çek Cumhuriyeti	20,09	34,27	41,37
İsveç	23,48	39,81	41,02
Macaristan	13,14	22,15	40,65
Avusturya	21,98	36,90	40,45
Portekiz	22,98	38,41	40,19
Litvanya	22,06	36,81	40,07
İspanya	22,79	37,84	39,77
Belçika	22,54	37,17	39,35
Bulgaristan	18,51	30,03	38,36
Romanya	19,03	30,82	38,26
Lüksemburg	21,80	35,23	38,11
Güney Kıbrıs Rum Yönetimi	20,37	32,14	36,61
Polonya	22,19	30,55	27,38
Türkiye	20,44	27,10	24,60

Kaynak: http://ec.europa.eu/energy/observatory/oil/bulletin_en.htm

4. AB ve Türkiye Haziran Ayı Motorin Fiyat Karşılaştırması

Haziran ayında Türkiye ve AB ülkelerinde motorinin ortalama vergisiz ve vergili fiyatları ile litre başına alınan ve büyükten küçüğe sıralanmış vergi oranları Tablo-4'te yer almaktadır.

Tablo-4: Türkiye-AB Ülkeleri Haziran Ayı Motorin Fiyat Karşılaştırması

Ülke	Vergisiz Fiyatlar (TL/LT)	Vergili Fiyatlar (TL/LT)	Vergi Oranı (%)
Malta	9,92	21,71	54,30
Slovenya	17,67	30,18	41,44
Finlandiya	25,62	43,12	40,60
Yunanistan	22,08	36,82	40,03
Fransa	22,33	37,21	40,01
Hırvatistan	20,23	33,36	39,37
Danimarka	24,59	40,55	39,36
İrlanda	22,44	36,99	39,33
Belçika	23,15	37,90	38,92
Letonya	22,40	36,44	38,54
Slovakya	20,51	33,17	38,17
AB 27 Ortalaması	22,42	35,69	37,20
Hollanda	24,27	38,60	37,13
İtalya	22,19	35,11	36,81
Avusturya	22,99	36,31	36,69
Litvanya	22,29	35,04	36,40
İspanya	23,22	36,32	36,08
Macaristan	16,67	26,08	36,06
Bulgaristan	19,77	30,83	35,89
Almanya	23,47	36,47	35,65
Estonya	22,89	35,47	35,48
Çek Cumhuriyeti	22,05	34,11	35,34
Portekiz	23,41	36,17	35,29
Romanya	21,17	32,69	35,23
Güney Kıbrıs Rum Yönetimi	22,37	33,89	34,00
Lüksemburg	23,72	35,15	32,52
İsveç	30,85	44,79	31,12
Polonya	21,92	29,69	26,19
Türkiye	21,79	28,14	22,59

Kaynak : http://ec.europa.eu/energy/observatory/oil/bulletin_en.htm

NOTLAR:

- Akaryakıt istasyonlarında satılan benzin türleri “K. Benzin 95 Oktan” ve “K. Benzin 95 Oktan (Diğer)” başlığı altında yer almakta olup, diğer başlığı altında satılan ürünler şirketten şirkete farklı isimler alabilmektedir. Diğer taraftan Ülkemizde piyasaya akaryakıt olarak arz edilen veya dolaşımında bulunan benzin türlerinin, Türk Standartları Enstitüsü tarafından hazırlanan, "TS EN 228 Otomotiv Yakıtları-Kurşunsuz Benzin- Özellikler ve Deney Yöntemleri" standardına uygun olması zorunludur. Dolayısıyla teknik düzenlemeler açısından K. Benzin 95 Oktan ve K.Benzin 95 Oktan (Diğer) arasında herhangi bir fark bulunmamaktadır ve ikisi de her türlü benzinli araçta güvenle kullanılabilir.

- Akaryakıt istasyonlarında satılan motorin türleri, “Motorin” ve “Motorin (Diğer)” başlığı altında yer almakta ve diğer ürün kategorisinde satılan motorin için farklı şirketler farklı markalar kullanabilmektedir. Akaryakıt istasyonlarında satılan motorin türlerinin tamamı Avrupa standartlarında (eurodizel) ürünlerdir ve her türlü araçta güvenle kullanılabilir. Mevzuat açısından ülkemizde tek bir motorin standardı bulunmakta olup, motorin ürünlerinin Türk Standartları Enstitüsü tarafından hazırlanan, "TS EN 590 Otomotiv Yakıtları-Dizel (Motorin)-Gerekler ve Deney Yöntemleri" standardına uygun olması gerekir. Standartlar gereği bütün motorin türlerinde azami kükürt miktarının 10 mg/kg olması zorunludur. Motorin (Diğer) başlığı altında farklı markalarla satılan motorinin bazı katkı maddeleriyle ilave özellik kazandırıldığı ifade edilmektedir; ancak, bu ürünlerin standartlara uygunluğa ilave olarak, ifade edilen özellikleri taşıyıp taşımadığına dair herhangi bir kontrol ya da denetim bulunmamaktadır. Dolayısıyla teknik düzenlemeler açısından Motorin ve Motorin (Diğer) arasında herhangi bir fark bulunmamaktadır ve ikisi de dizel araçlarda güvenle kullanılabilir.

Tanımlar:

1. Ürün Fiyatı: Ürün Fiyatları Platts European Market Scan da CIF MED (Genova/Lavera) \$/TON olarak yayımlanmaktadır.

Platts European Market Scan da CIF MED (Genova/Lavera) başlığı altında K. Benzin 95 Oktan ve motorin için yayımlanan günlük fiyatların ortalamasının, TCMB tarafından belirlenen gösterge niteliğindeki ABD doları döviz satış kuru ve ürünün yoğunluğu ile çarpılması ile bulunan fiyattır. Uluslararası piyasalarda ürün fiyatları ham petrol fiyatlarından farklı yönde hareket edebildiği için (örneğin ham petrol fiyatları azalırken benzin fiyatlarının artması vb.) ürün fiyatlarının direk olarak ham petrol fiyatlarıyla ilişkilendirilmesi yanlıtıcı olabilmektedir.

2. Toptancı Marjı: Rafinerici veya dağıtıcılar tarafından ürün fiyatı üzerine eklenen marjdır.

3. Gelir Payı: Ulusal petrol stokunun tamamlayıcı kısmının tutulabilmesi için tüketici fiyatlarına ilave edilen rakamlardır. Benzin türleri ve motorin türleri için 2022 yılı gelir payı 0,00716 TL/lt olarak belirlenmiştir.

4. Dağıtıcı ve Bayi Marjı Toplamı: Ürünlerin temin edilmesinden (Rafineriden, ithalat yoluyla veya diğer dağıtıcılardan) son kullanıcıya ulaştırılmasına kadar maliyetleri içeren marjdır.

5. Toplam Vergi: Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenen Özel Tüketim Vergisi (ÖTV) ve Katma Değer Vergisinin (KDV) toplamıdır.

Benzin Türleri için (95 Oktan)	ÖTV 2,5265 TL/lt	KDV oranı %18
Motorin Türleri için	ÖTV 2,0559 TL/lt	KDV oranı %18

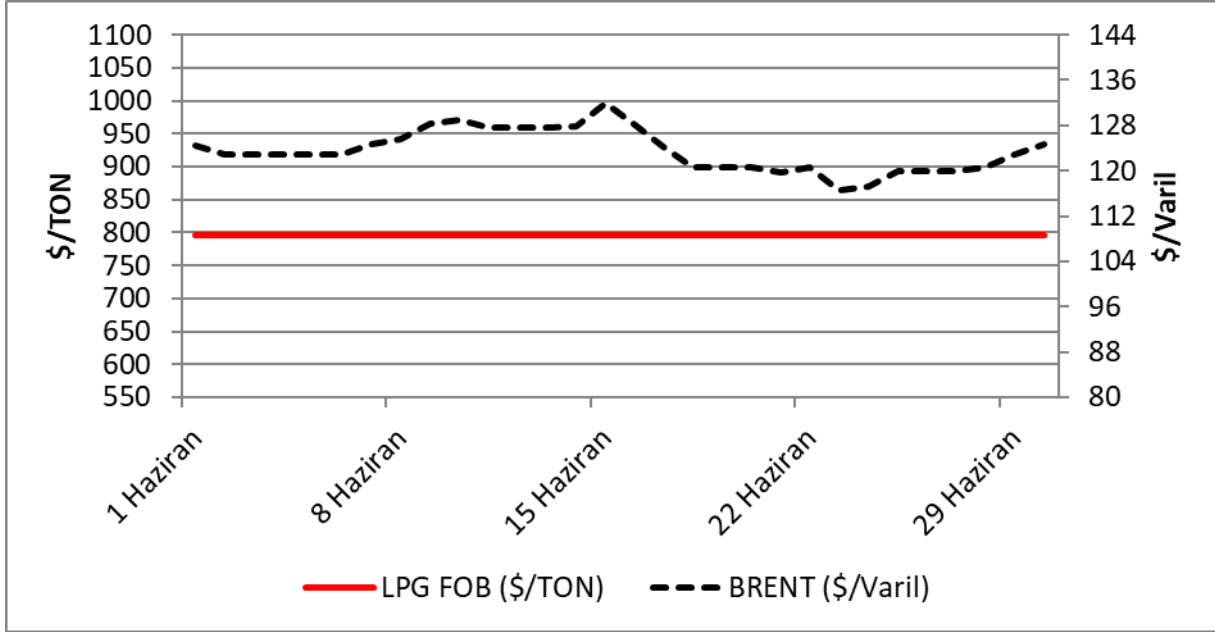
B.LPG PİYASASI

1. Haziran Ayında Uluslararası Piyasalarda ve Türkiye’de Ürün Fiyatlarının Seyri

1.1 Uluslararası Piyasalar

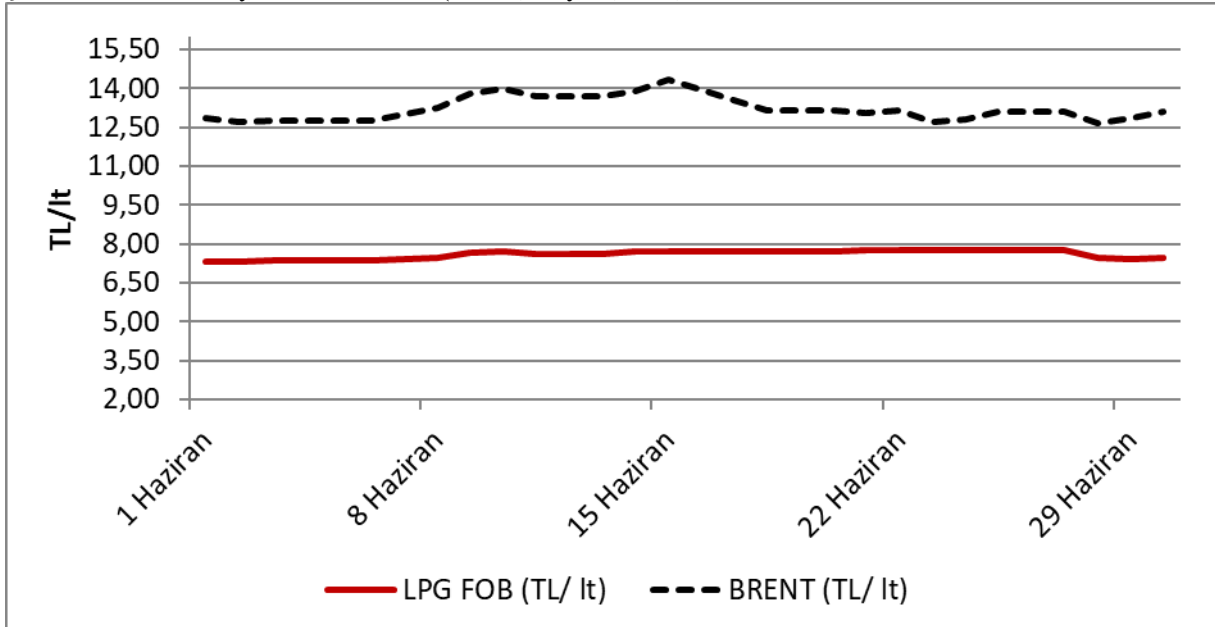
Ülkemiz LPG ürün fiyatları Sonatrach piyasa fiyatları referans alınarak takip etmekte olup söz konusu Sonatrach fiyatları, Propan ve Bütan olmak üzere ayda bir kez güncellenmektedir. Referans fiyat hesaplanırken söz konusu piyasada yayımlanan Bütan fiyatının %70’i ve Propan fiyatının %30’u alınmaktadır. Bu kapsamda karışım LPG (FOB) ürünü ve Brent tipi ham petrol (Dated-Brent) için yayımlanan fiyatlar Şekil-7’de sunulmuştur.

Şekil-7: Haziran Ayı LPG (\$/Ton) ve Brent (Dated-\$/Varil) Fiyat Seyri

Söz konusu veriler TL/lt’ye çevrilerek Şekil-8’de sunulmuştur.

Şekil-8: Haziran Ayı LPG ve Brent (Dated) Seyri (TL/lt)

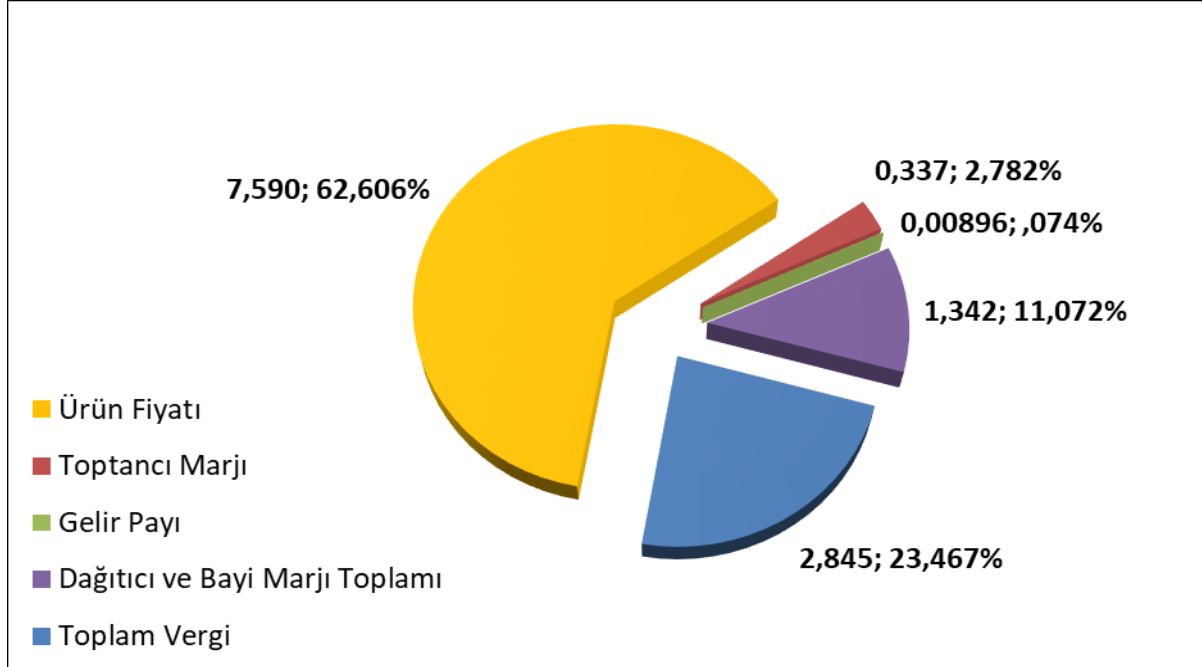
2. Haziran Ayı LPG (Otogaz) Fiyat Oluşumu (İstanbul Avrupa Yakası)

Bu bölümde, gösterge niteliğinde olması açısından, en yüksek hacimli ilk sekiz firmaya ait İstanbul Avrupa Yakası vergiler dahil LPG (Otogaz) fiyatlarının son 12 aylık dönemde nasıl seyrettiği ve nihai fiyat içerisindeki payların dağılımı Tablo-5 ve Şekil-9'da incelenmektedir.

Tablo-5: Yurt İçi Otogaz Fiyat Oluşumu (TL/lit)

Dönem	Ürün Fiyatı	Toptancı Marjı	Gelir Payı	Dağıtıcı ve Bayi Marj Toplamı	Toplam Vergi	Toplam Fiyat
2022 Haziran	7,590	0,337	0,00896	1,342	2,845	12,123
2022 Mayıs	7,002	0,347	0,00896	1,305	2,734	11,396
2022 Nisan	7,510	0,253	0,00896	1,267	2,808	11,846
2022 Mart	6,958	0,194	0,00896	1,223	2,702	11,086
2022 Şubat	5,901	0,000	0,00896	1,577	2,270	9,757
2022 Ocak	5,389	0,148	0,00896	1,329	2,412	9,287
2021 Aralık	5,499	0,316	0,00661	1,112	1,513	8,448
2021 Kasım	4,881	0,094	0,00661	1,074	1,090	7,146
2021 Ekim	3,920	0,116	0,00661	1,047	0,916	6,005
2021 Eylül	3,158	0,114	0,00661	1,059	0,781	5,117
2021 Ağustos	3,036	0,193	0,00661	0,989	0,760	4,985
2021 Temmuz	2,900	0,207	0,00661	0,977	0,746	4,837

Şekil-9: Haziran Ayı Yurt İçi Otogaz Fiyat Oluşumu (TL/lit)

Tablo-5 ve Şekil-9'dan da görüleceği üzere Haziran ayında 12,123 TL/lit düzeyindeki LPG (Otogaz) nihai litre fiyatının %23,54'lük kısmı vergilerden ve gelir payından, %62,61'lik kısmı ürün fiyatından, %13,85'lik kısmı toptancı, dağıtıcı ve bayi marjından oluşmaktadır.

3. AB ve Türkiye Haziran Ayı LPG (Otogaz) Fiyat Karşılaştırması

Ülkemizde otogaz için uygulanan vergi miktarlarını Hazine ve Maliye Bakanlığı belirlemektedir. Haziran ayında Türkiye ve AB ülkelerinde otogazın vergili fiyatları ile litre başına alınan ve büyükten küçüğe sıralanmış vergi oranları Tablo-6'da sunulmaktadır. Aynı tabloda, ülke bazında otogazın bir litresinin TL cinsinden vergisiz fiyatları da yer almaktadır.

Tablo-6: Türkiye-AB Ülkeleri Haziran Ayı LPG (Otogaz) Fiyat Karşılaştırması

Ülke	Vergisiz Fiyatlar (TL/LT)	Vergili Fiyatlar (TL/LT)	Vergi Oranı (%)
Letonya	8,98	14,50	38,07
Estonya	10,25	16,46	37,71
Portekiz	10,32	16,36	36,93
Litvanya	9,62	15,14	36,46
Hollanda	12,11	18,07	32,97
Fransa	10,41	14,98	30,49
Macaristan	12,10	17,35	30,25
İtalya	10,40	14,89	30,14
Slovenya	12,62	17,90	29,51
Bulgaristan	10,11	14,16	28,58
Çek Cumhuriyeti	10,26	14,31	28,31
Slovakya	11,47	15,87	27,77
Romanya	11,24	15,03	25,19
Almanya	13,90	18,51	24,87
Türkiye	9,27	12,12	23,54
Hırvatistan	14,80	18,66	20,71
İspanya	14,67	18,49	20,67
Lüksemburg	11,06	13,77	19,67
Belçika	11,57	14,00	17,36
Polonya	11,47	13,75	16,60

Kaynak: http://ec.europa.eu/energy/observatory/oil/bulletin_en.htm

TANIMLAR:

1. Ürün Fiyatı:

Ülkemiz LPG ürün fiyatları bakımından referans olması açısından Sonatrach piyasa fiyatlarını takip etmekte olup, bahse konu piyasada LPG fiyatları Propan ve Bütan olmak üzere ayda bir kere yayımlanmaktadır.

Hesaplama yapılırken söz konusu piyasada yayımlanan “Bütan” fiyatının %70’i ve “Propan” fiyatının %30’u alınır ve hesaplanan rakam, her gün için TCMB tarafından belirlenen gösterge niteliğindeki ABD doları döviz satış kuru ve ürünün yoğunluğu ile çarpılması ile bulunan fiyattır.

Uluslararası piyasalarda LPG fiyatları ayda bir defa yayımlandığı için ve ham petrol fiyatlarından farklı yönde hareket edebildiği için (örneğin ham petrol fiyatları azalırken otogaz fiyatlarının artması vb.) ürün fiyatlarının direk olarak ham petrol fiyatlarıyla ilişkilendirilmesi yanıltıcı olabilmektedir.

2. Toptancı Marjı: Rafinerici veya dağıtıcılar tarafından ürün fiyatı üzerine eklenen marjdır.

3. Gelir Payı: Ulusal petrol stokunun tamamlayıcı kısmının tutulabilmesi için tüketici fiyatlarına ilave edilen rakamlardır. LPG için 2022 yılı gelir payı 0,00896 TL/lit olarak belirlenmiştir.

4. Dağıtıcı ve Bayi Marjı Toplamı: Ürünlerin temin edilmesinden (Rafineriden, ithalat yoluyla veya diğer dağıtıcılardan) son kullanıcıya ulaştırılmasına kadar maliyetleri içeren marjdır.

5. Toplam Vergi: Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenen Özel Tüketim Vergisi (ÖTV) ve Katma Değer Vergisinin (KDV) toplamıdır.

LPG (Otogaz) için	ÖTV 1,778 TL/kg	KDV oranı %18
-------------------	-----------------	---------------